

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

Onze mooie taal

De eerste Nederlandse zinnen, zo hoorde ik vroeger op school, waren: *Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic enda thu; uuat unbidan uue nu?* (Zijn alle vogels nesten begonnen, behalve ik en jij, waar wachten we nog op?)

Het wordt geschat afkomstig te zijn uit de 11e eeuw. Maar ik ben ook tegengekomen dat het uit de 14e eeuw stamt. Ik koester dit zinnetje. Toch wil ik dit ene oude zinnetje dan wel opgeven, als de rest van onze mooie taal maar blijft bestaan.

De afgelopen weken werd geregeld gemeld dat de Nederlandse taal dreigt te verdwijnen. In Trouw stond hier afgelopen week zelfs een grapje over in Sigmund.

Sigmund legt een cliënt die zich ongerust maakt over het verdwijnen van het Nederlands uit “dat het wel zal meevallen, inshalla.”

Meestal bedoelt men dat het Nederlands verdrongen wordt door het Engels. Engels heeft de plaats van het vroegere Latijn ingenomen. Diverse universiteiten bieden bepaalde colleges alleen in het Engels aan. Steeds meer middelbare scholen hebben tweetalig onderwijs. (Ik laat hier buiten beschouwing of het Engels dat daar wordt gesproken, wel goed Engels is).

Waar het eigenlijk op neerkomt is dat men aan Engels de voorkeur geeft en men het Nederlands naast het Engels ‘te duur’ vindt.

De grote invloed van het Engels blijkt ook uit uitdrukking die gemeengoed worden als: “ik leef in Amsterdam”, in plaats van “ik woon in Amsterdam.” Ook wordt mensen aanbevolen ‘het eigenaarschap’ van problemen of onderwerpen op zich te nemen. Dit is duidelijk afkomstig van het idee “you own a problem” of “you own the responsibility”.

Wat vergeten dreigt te worden met die keuze voor een andere taal is dat een taal behalve met een bepaalde groep mensen ook verbonden is met een bepaald grondgebied. In feite is het heel eigenaardig dat menselijke wezens in allerlei gebieden eigen talen spreken en dat er taalgrenzen zijn die door landschappen heen lopen.

Dat roept wel de vraag op of het misschien van betekenis is die verschillen te handhaven? Is de taal, je moedertaal, niet verbonden met je diepste gevoelens of zelfs je ziel? In dat geval zou het verliezen van het Nederlands in het hoger onderwijs een zeer ingrijpend verlies zijn, veel meer dan smaak en voorkeur, verbonden met zielskracht en creativiteit. Moeten wij niet eens voor onze taal opkomen?

*Karel Tomeï - De bovenkant van
Nederland*

In dit nummer

Van het bestuur	2
Zeist 22 mei	2
Kerkdienst en koor	3
Oecumenisch vrouwen- werk	3
Katharina van Brono- vo Try out	3
Eigenzinnig kunstzinnig	4
Archetypes	5
Tante Toos en neef Kees	5
Rutger Kopland-Tijd	6
Juridisch spreekuur	7

HOEKSTEENLEZINGEN

VRIJHEID:
EEN EEUWIGE PARADOX

spreker Jef Laenen
zondag 5 mei a.s., 10.30 u

EIGENZINNIG KUNSTZINNIG

spreker Tjeu van den Berk
zondag 2 juni a.s., 10.30 u

J.P. Heije schreef in het tweede couplet van zijn gedicht 'Onze Taal':

Neerland! Leen uw luistrend oor
Aan de zangen van 't Verleden: –
Dring' de rijke taal van 't Heden
Diep in ziel en zinnen door!
Wat aan glansen mocht verdooven,
o! De schittring van uw Taal,
Zacht als dons en scherp als staal,
Kan geen tijd of macht u rooven...
Zóolang ge uit Haar parelvloed
Teerheid put, en Heldenmoed!

Hartelijke groet,
Katrijne Bezemer

Van het bestuur

Juridisch spreekuur

In samenwerking met de Bibliotheek aan de Vliet organiseert een aantal juristen in de komende periode maandelijks een juridisch spreekuur in de bibliotheek in Voorburg. Tijdens het spreekuur zit een ervaren advocaat voor u klaar om al uw juridische vragen te beantwoorden.

Een gesprek duurt maximaal 10 minuten en is gratis.

Naast de mogelijkheid van een spreekuur kunt u ook uw vraag per email voorleggen. Zie verder de flyer elders in deze Stemmen. Er liggen ook flyers in de ontvangstruimte van ons kerkgebouw om mee te nemen.

Diversen

Voor deze maand breng ik nog de volgende belangrijke gebeurtenissen in herinnering:

Avondmaal:

op 19 april om 19.30 uur;

Paasdienst:

op 21 april om 10.30 uur;

Algemene Ledenvergadering (ALV):

op 25 april om 19.30 uur.

De stukken voor de ALV worden u toegezonden. De ALV wordt afgesloten met een samenzijn onder het genot van een hapje en een drankje. Het bestuur rekent op uw aanwezigheid.

Met vriendelijke groet,
Jan Jager

Bloemengroet

De bloemen gingen namens u in mei naar mw. M. Barnard-Jezek.

Hoeksteenlezing mei

Vrijheid: een eeuwige paradox
spreker Jef Laenen
zondag 5 mei a.s., 10.30 uur

Zich bevrijden of bevrijd worden heeft altijd te maken met iets wat de mens in zijn macht heeft. Men stelt zich dan de vraag: waarvan willen wij bevrijd worden?

Wat of welke ideeën, vooropgezette meningen of oordelen hebben eigenlijk macht over onze gedachtewereld; waaronder gaan wij gebukt?

Dat waar wij dan tegenover staan of lijken te staan, lijkt ook een tegendeel op te roepen. Die wereld van de tegenstellingen wordt vaak in de Bijbel tot uitdrukking gebracht.

Zie verder Stemmen van april

Zeist 22 mei .

Zoals we al eerder meldden geeft deze dag het Hoeksteenkoor samen met andere musici een concert in de Amandelhof te Zeist.

U kunt zich nog opgeven **tot 15 mei** bij onze secretaris Jan Jager.

Deelnemers worden om 11.00 u verwacht in de Hoeksteen, lunch om 11.30u, vertrek per bus naar Zeist om 13.00 u. Rond 18.00 u zijn we weer terug in Voorburg. Kosten voor deze dag: E 12,50 per persoon.

Kerkdienst en Hoeksteenkoor

Zondag 26 mei 10.30 uur
Voorganger ds. K. Bezemer
Organist Albert van der Haven
m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse
Het koor zingt de volgende liederen:
Go now in peace D. Besig
Kyrie Eleison, E.A. Turner
Als alles duister is Taizé 598
Zolang wij ademhalen lied 657

Collecten:

1e voor de eigen geloofsgemeenschap
2e Stichting AMT - Libanon
Denkt u ook aan het bloemenbusje

Toelichting 2e collecte

Stichting Andeweg Mediterranean Training for the Deaf - Nederland
"Het doel van mijn leven is de doven te maken tot volledige geïntegreerde burgers en hen de kans te geven om hun gaven te ontwikkelen. Ik wil niet dat ze beschouwd worden als gehandicapten, maar als mensen."

Aldus Father A.J. Andeweg

Uitnodiging

De *Vrouw en Geloofochtenden* van het Oecumenisch Vrouwenwerk Leidschendam-Voorburg vinden gedurende het jaar plaats op de derde woensdag van de maand in de maanden september tot mei. Elke maand was er een andere inleidster, die het onderwerp op haar eigen manier benaderde.

Het thema dit seizoen is : Beelden van God. De afgelopen maanden genoten we van Nel van Drie, Maria van Zutphen , Bep van Sloten, Ria Keijzer en Jacqueline Bakker als inleidster van de ochtenden.

Op **woensdag 15 mei** is de slotochtend van het 20e seizoen gepland in de Binnenhof, achter de

Dorpskerk in Leidschendam. Deze wordt voorbereid door de kerngroep van het vrouwenwerk.

Op deze slotochtend zijn alle vrouwen die het afgelopen seizoen aan één van de kringen hebben deelgenomen uitgenodigd, maar ook andere belangstellenden zijn van harte welkom. De ochtenden beginnen om 10 uur en eindigen uiterlijk om 12 uur. Koffie en thee staan klaar vanaf 9.45 uur.

Voor inlichtingen:
Marianne Pompert : pompertmarianne@gmail.com en Plony Korving: p.korving@outlook.com

Kameropera Katharina van Bronovo

Try out van fragmenten
in de Hoeksteen

Zondag 19 mei **12.00 uur**
Initiatiefneemster Julia Bronkhorst
Libretto schrijver Olaf Mulder
Componist Paul Prenen

Diverse musici brengen vanmiddag gedeelten van het spannende verhaal van de 19e eeuwse Sara Katharina de Bronovo, grondlegger en naamgever van het Haagse ziekenhuis, en de moeilijkheden die zij moest overwinnen.

Katharina van Bronovo leefde van 1817 tot 1887. Zij was een koppige, vastberaden vrouw, die voor haar maatschappelijke idealen en de zingeving van haar eigen leven door roeien en ruiten ging. Zij raakt betrokken bij een oorlog die zijn aanleiding vond in het misbruik van 'moderne communicatie'. Dat was in haar dagen het elektrisch telegram: het Emser Dépêche.

Op surrealistische wijze wordt zij ook betrokken bij de problemen

in de huidige tijd van het ziekenhuis dat zij indertijd stichtte. Naadloos gaat het verhaal over in onze tijd, waarin elektronische communicatie ook levensgevaarlijk misbruik kent.

Een slimme speculant brengt daarmee het voortbestaan van het ziekenhuis in gevaar. Een ogenschijnlijk onaanzienlijk personage troeft hem echter af en weet een ramp voor het ziekenhuis net op tijd te vermijden.

Hoewel mevrouw De Bronovo de stichteres is van het gelijknamige ziekenhuis in Den Haag, staan haar levensverhaal en de opera voor alle vrouwen in de negentiende eeuw die met moeite aan de beperkingen van hun sociale omgeving wisten te ontsnappen en die de moed hadden op zoek te gaan naar nieuwe wegen om de medemens te dienen.

Het libretto is geconcipeerd en geschreven vóór de recente gebeurtenissen rond het Bronovo ziekenhuis en verschillende andere ziekenhuizen, het komt echter verrassend dicht bij de actualiteit van de ziekenhuiszorg in Nederland.

Het menselijke en ironische libretto van Olaf Mulder is op muziek gezet door Paul Prenen. Zijn muziek is ontroerend, direct, charmant, jazzy, meeslepend, helder en vernieuwend.

De volledige kameropera gaat in première op 9 juni in Leiden, als onderdeel van de Leidse Hofjesconcerten.

Sopraan Julia Bronkhorst, alt Myra Kroese en bariton Peter Schoenaker krijgen in deze caleidoscopische productie gezelschap van een negenkoppig koor van uitstekende amateurzangers. Instrumentale begeleiding is in handen van Menno Bogaard, piano, en Lotte Breukman, cello.

Voor meer informatie over de uitvoeringen en de achtergrond: Julia Bronkhorst, tel. 0629402010, brellz@telfort.nl of juliabronkhorst11@gmail.com.

Eigenzinnig Kunstzinnig **De visie van Carl Gustav Jung op kunst**

Spreker Tjeu van den Berk
Zondag 2 juni, 10.30 uur
Entree: € 7,00; Hoeksteenleden en -vrienden € 5,00; koffie/thee € 1,00

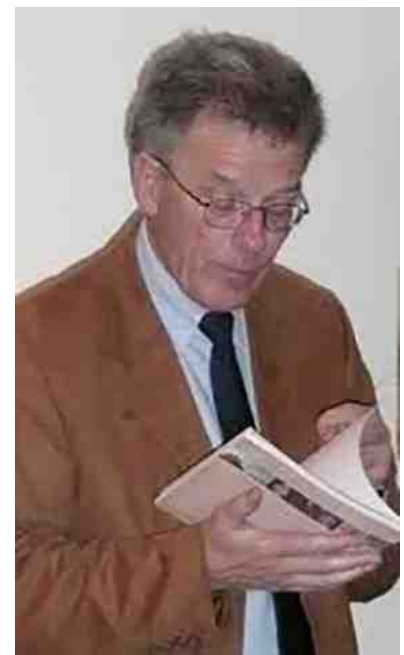
Eigenzinnig kunstzinnig. Dat is de titel van het van boek van Tjeu van den Berk waarin hij Carl Gustav Jungs psychologische en cultuurfilosofische opvattingen over kunst uitwerkt.

Hoe gaan creatieve processen in zijn werk?

Waarom is het ene kunstwerk abstract en het andere juist niet?

Welke drijfveren liggen er aan ten grondslag?

van het psychische geheim van zijn tijdperk. De tijdgeest spreekt in het kunstwerk. De kunst is een belangwekkend medium in de opvoeding van een cultuur. Jung had een diepe weerzin van ‘moderne’ kunst, niet omdat het geen kunst zou zijn, integendeel, maar omdat wat daarin uit ‘onbewuste diepte’ opwelt, zo sterk laat zien hoe ontworteld de ‘moderne’ mens is.

Carl Gustav Jung

Dr. Tjeu van den Berk houdt zich in zijn boeken sterk bezig met symboliseringsprocessen.

Bekende boeken van hem zijn: *Die Zauberflöte, een alchemistische allegorie* (5de druk), *Mystagogie, inwijding in het symbolisch bewustzijn* (5de druk), *Het mysterie van de hersenstam* (4de druk), *Het Numineuze* (2de druk), *Het Oude Egypte bakermat van het Jonge Christendom* (3de druk), *In de ban van Jung* (2de druk). In maart 2018 verscheen van hem *Papageno en Papagena*

‘Het kunstwerk’, schrijft Jung, ‘verhoudt zich tot de kunstenaar als een kind tot de moeder. De psychologie van het creatieve is eigenlijk vrouwelijke psychologie, want het creatieve groeit uit onbewuste diepte op.’

De kunstenaar is de spreekbuis

Archetypes

Mensen uit de Bijbel zijn niet dood. Zij leven, zij komen en gaan. In onszelf hebben wij bepaalde stemmingen. Van die stemmingen kunnen wij leren.

Om het wezen van zo'n stemming te kunnen doorgronden, hebben wij hier op aarde toch beelden, beeldvoorstellingen nodig. Om aan onszelf en anderen duidelijk te maken wat wij voelen, kunnen wij ons niet beperken tot de woorden 'droevig of blij'. Achter en tussen die twee woorden zitten hele werelden bij jezelf en bij die ander. Hoe krijg je die werelden bij elkaar?

Figuren, mensen, beelden uit de Bijbel helpen ons daarbij. Die figuren zijn voor ons archetypes. Zij vertegenwoordigen de stemmingen in de mens. Wij zijn opgevoed in de christelijke tradities, die haar wortels heeft in de joodse tradities en overleveringen.

Anderen zijn opgevoed in andere tradities. Zij hebben archetypes uit hun oude geschriften en overleveringen. Daar zouden we ontzettend op moeten studeren om slechts een fractie in de buurt te komen van de gevoelens van iemand die daarin opgevoed is.

Maar om nu terug te komen op onze beelden die wij kennen vanuit de Bijbel, om terug te komen op onze traditie, willen die beelden body krijgen, willen die beelden handen en voeten en mond krijgen, moet het vertaald worden in de taal van onze tijd.

Wij moeten ons afvragen wat deze archetypes ons in onze tijd, in ons leven te vertellen hebben. Het verhaal over die figuren moet kunnen doordringen tot in ons diepste innerlijk. Daar zitten onze

zuiverste gevoelens, daar is de aansluiting. Daar gaan die figuren spreken. Via de overlevering die tekst en uitleg geeft over die verhalen leren wij onszelf beter kennen.

Die verhalen worden in de overlevering tot in de kleinste details uitgelegd in voor ons begrijpelijke taal. Geen tittel of jota wordt overgeslagen. Zo werkt dat in elke godsdienst waarin je bent opgevoed.

Marijke van Proosdij

Tante Toos en neef Kees

Op vrijdag 5 april j.l. ben ik met mijn jongste zus Nicolette die toch ouder is dan ik, naar tante Toos getreind. Tante Toos, alias Zuster Nicolette, een zus van mijn moeder, verblijft in het rusthuis van de Missionarissen van Mill Hill in Oosterbeek, Gelderland. Je weet maar nooit. Zij is 96 en hoopt in augustus 97 te worden. Tante Toos heeft nog een levende broer die 99 jaar is. En ik maar hopen dat ik de genen van de familie van mijn moeder, De Groot, heb en niet die van de familie Strampraad.

Ik hoorde laatst van mijn broer, 68 jaar, dat de D aan het eind van mijn achternaam eigenlijk een T moet zijn. Er is ooit een slip van de pen geweest bij het aangeven van een kind. Ik ben dik tevreden met de D, Strampraad is niet echt apart.

Ik ben apart, tenminste dat heb ik meer in de wandelgangen gehoord. Een van mijn exen vertelde mij na een tijd met mij verkeerd te hebben, dat ze mijn apart zijn eerst wel mooi vond, maar dat het haar toch wel ging irriteren. Je moet interessant zijn om het met mij uit te houden.

Geerke, alt in het Hoeksteenkoor, zegt dat ik onbevangen ben. Google zegt dat dat vrijmoedig betekent. Ik vind van mezelf dat ik nog niet onbevangen genoeg ben. Je leert als kind niet om voor je mening uit te komen, eerder het tegenovergestelde. Gelukkig ben ik toch wel vrij direct geworden en moedig in mijn omgang met mensen.

Ik heb een kleine moordkuil. Terug naar Ellie, mijn ex. We hebben het samen toch wel een aantal jaren uitgehouden. Door gebrek aan eigenwaarde aan mijn kant en het dwepen van mijn moeder met Ellie. "Jullie zijn voor elkaar geschapen", zei ze, toen ik er god zij dank een punt achter had gezet. Later besepte ik dat Ellie veel overeenkomsten met mijn moeder had. Sigmund Freud (1856-1939) zou een reden geweten hebben voor de omgang van mij met Ellie. Ik weet dat hij gelijk zou hebben gehad.

Kees Strampraad

Tijd

Tijd – het is vreemd, het is vreemd mooi ook
nooit te zullen weten wat het is

en toch, hoeveel van wat er in ons leeft is ouder
dan wij, hoeveel daarvan zal ons overleven

zoals een pasgeboren kind kijkt alsof het kijkt
naar iets in zichzelf, iets ziet daar
wat het meekreeg

zoals Rembrandt kijkt op de laatste portretten
van zichzelf alsof hij ziet waar hij heengaat
een verte voorbij onze ogen

het is vreemd maar ook vreemd mooi te bedenken
dat ooit niemand meer zal weten
dat we hebben geleefd

te bedenken hoe nu we leven, hoe hier
maar ook hoe niets ons leven zou zijn zonder
de echo's van de onbekende diepten in ons hoofd

niet de tijd gaat voorbij, maar jij, en ik
buiten onze gedachten is geen tijd

we stonden deze zomer op de rand van een dal
om ons heen alleen wind

Rutger Kopland

Regiodag Wassenaar

Programma

10.30 – 11.30 uur kerkdienst door
Marthe de Vries.

Na afloop gezamenlijk koffie-
drinken in onze achterzaal, om-
streeks 12.30 uur lichte lunch in
onze vernieuwde achterzaal.

Om 13.30 uur vertrek naar Kas-
teel Duivenvoorde waar een
groepsrondleiding van 1 uur ge-
geven zal worden; gekozen kan
worden uit een rondleiding in het
Kasteel of een rondleiding op het
landgoed.

Aanvang rondleiding is 14.00
uur.

Omstreeks 15.15 uur afscheid.

Met de auto

Adres Vrijzinnigen Wassenaar
Lange Kerkdam 21 Wassenaar
Parkeren is zoeken in de omge-
ving naar een plaats.

Vervoersmogelijkheden OV:

Vanuit Voorburg Voorburg 't
Loo **lijn 3 of 4** naar het CS Den
Haag

Overstappen platform **G bus 44**
Uitstappen halte Lange Kerk-
dam, de kerk heeft nummer 21

OV vervoer naar het Kasteel van uit Wassenaar

Lange Kerkdam, **bus 90** naar CS
Den Haag

Overstappen platform bus 45
Leiden of 46 Voorschoten

Uitstappen **halte Kniplaan** (vlak
bij het kasteel)

Juridisch spreekuur in de bibliotheek

In samenwerking met de Bibliotheek aan de Vliet organiseert Kortman Advocaten maandelijks een juridisch spreekuur in de bibliotheek in Voorburg.

Tijdens het spreekuur zit een ervaren advocaat voor u klaar om al uw juridische vragen te beantwoorden. Een gesprek duurt maximaal 10 minuten en is gratis.

Mr. Carst Teiwes is gespecialiseerd in vastgoed, bestuursrecht en commerciële contracten.

donderdag 4 april • 10:30 - 11:30 uur

donderdag 6 juni • 10:30 - 11:30 uur

Mr. Harry Kortman is gespecialiseerd in bouwrecht, huurrecht en onroerend goed.

donderdag 4 juli • 10:30 - 11:30 uur

Mr. Kees-Pieter Dekker is gespecialiseerd in arbeidsrecht en pensioenrecht.

donderdag 2 mei • 10:30 - 11:30 uur

donderdag 1 augustus • 10:30 - 11:30 uur

Bent u niet in de gelegenheid om langs te komen? Geen probleem! U kunt voor uw vraag ook per e-mail contact opnemen met de advocaten:

Carst Teiwes: teiwes@kortmanadvocaten.nl

Kees-Pieter Dekker: dekker@kortmanadvocaten.nl

Harry Kortman: hcmk@kortmanadvocaten.nl

Adressen en contact

DE BIBLIOTHEEK AAN DE VLIET - VOORBURG

Koningin Julianalaan 257 • 2273 JG Voorburg

Telefoon: 070 - 2400 250

E-mail: secretariaat@bibliotheekaandevliet.nl

www.bibliotheekaandevliet.nl

KORTMAN ADVOCATEN

Raamweg 3 • 2596 HL Den Haag

Telefoon: 070 - 3024 030

E-mail: info@kortmanadvocaten.nl

www.kortmanadvocaten.com

AGENDA

MEI

- zo 5 10.30 u Hoeksteenlezing *Vrijheid: een eeuwige paradox*,
spreker Sjef Laenen
- ma 6 14.00 u Wijkbijeenkomst remo's Voorburg/Leidschendam
- di 14 19.45 u Leeskring: *Kennis van het hart, Valentinus de gnosticus
en het Evangelie der Waarheid* o.l.v drs. K. Bezemer
- vr 17 14.45 u Kring; *Desgevraagd* o.l.v. ds. R.F. Philipp
- zo 19 12.00 u Try out fragmenten van de opera *Katharina de Bronovo*
- di 21 14.00 u Griekse leeskring Marcus Ev, 14 v.a. vs. 55
Herenweg 7, Wassenaar
- wo 22 11.00 u Concert in *Zeist Amandelhof* door het Hoeksteenkoor
- zo 26 10.30 u Kerkdienst, voorganger ds. K. Bezemer m.m.v. het
Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

JUNI

- zo 2 10.30 u Hoeksteenlezing *Eigenzinnig kunstzinnig*, spreker
Tjeu van den Berk
- di 4 14.00 u Latijnse leeskring Judith 11 v.a. vs. 6
Olgaland 18 Den Haag
- zo 9 10.00 u Kerkdienst in **Wassenaar** tevens **Regiodag**
voorganger ds. Marthe de Vries

Colofon

Voorganger:
Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:
S.J. van Proosdij
Tel.: 070 386 86 85
s.proosdij@kpnmail.nl

Secretariaat:
J.J. Jager
Tel.: 06 206 17 539
secretarishoeksteen@gmail.com

Penningmeester
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
penningmeesterhoeksteen@gmail.com

Gebouw/verhuur:
J.J. Jager
Tel.: 06 206 175 39
jagerjjan@gmail.com

**Contactpersonen
ziekenhuisopnamen:**
Ds. K. Bezemer of
J.J. Jager
Redactie Stemmen:
G. Hornman-Oldenbeuving
M.van Proosdij-v.d. Beukel
H. van Wingerden
W. Toes

Eindredactie:
A.G. Spruijt
Tel.: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:
NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:
Op aanvraag via het secretariaat

Redactieadres:
stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website
www.vrijzinnigcentrumdehoek-
steen.nl

Datum inleveren kopij

Wilt u kopij voor het juninummer a.u.b. uiterlijk 15 mei a.s.
insturen naar stemmen@kpnmail.nl of naar Rozenboomlaan 119,
2274 HK Voorburg